Copyright foto

Toon van Hoof, ZLTO Melkveehouderij:

‘Problemen door grond op naam in AMvB’

Regionale afzet van mest laten meetellen als grondgebonden groei in de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) van de Melkveewet lost veel knelgevallen op en neemt zorgen bij veehouders weg. Volgens ZLTO-vakgroepvoorzitter Melkveehouderij Toon van Hoof uit Asten (NB) is dat een belangrijke opdracht aan staatssecretaris Dijksma.

De Algemene Maatregel van Bestuur is een verlengstuk van de Melkveewet en regelt grondgebondenheid voor de melkveesector. Volgens ZLTO’er Toon van Hoof kampen veehouders met veel vragen en onzekerheden. De vragen gaan over gevolgen op bedrijfsniveau, maar ook over de invulling van de knelgevallenregeling en de vraag naar grond.

Wat betekent de AMvB voor de melkveesector in het zuiden?

„Het raakt bijna iedere veehouder die wil groeien. Wel is duidelijk dat veehouders die vanaf volgend jaar meer dan 20 kilo fosfaat meer produceren dan in het referentiejaar 2014, een deel van deze mest op eigen grond kwijt moeten kunnen. Van de boeren die vallen in de categorie 20 tot 50 kilo per hectare groei zit 20 procent in Noord-Brabant. Het gaat om 592 bedrijven, laten de cijfers zien. Deze categorie moet dus bij groei, een kwart van de fosfaat per hectare op eigen grond kunnen afzetten. Als dat niet kan, is grondaankoop vereist. Van de melkveehouders die meer dan 50 kilo extra productie hebben, zitten 1.053 bedrijven in Noord-Brabant. Dit is 35 procent van alle melkveehouders in Brabant. Deze categorie moet de helft van de extra productie op eigen grond kwijt kunnen. En daar zit een probleem, want deze grond moet op naam staan en bij regionale afzet en onderlinge afspraken is dat vaak niet het geval.”

En Brabant stelt al zoveel extra eisen aan veehouders in de

ZLTO-portefeuillehouder Melkveehouderij Toon van Hoof: „Er zijn ook de komende jaren behoorlijk wat melkveehouders die gaan stoppen. Het moet mogelijk zijn dat de blijvers deze melk die wegvalt, kunnen gaan produceren."

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV).
„Klopt. Ik vind het niet nodig dat in de Melkveewet veel zaken geslopen zijn die ruimtelijke ordening betreffen. Deze horen bij provincies thuis, en niet door een wet uit Den Haag. In Brabant is het de BZV, maar bijna iedere provincie heeft inmiddels wel iets soortgelijks bedacht om gewenste groei te kunnen sturen. Ook over weidegang heeft staatssecretaris Dijksma gezegd dat dat naar 80 procent moet in 2020. Dit moet de overheid niet regelen, het is een marktkwestie. Het gaat over een maatschappelijke wens, zoiets moet je niet wettelijk regelen."

Wat is het probleem met regionale afzet precies?
„Veel boeren hebben bijvoorbeeld afspraken met de buurman-akkerbouwer over afzet van mest. De akkerbouwer is blij met de mest, de melkveehouder krijgt het voer vervolgens weer terug. Een goede mineralenkringloop en daar gaat dit hele onderwerp ook over. Het gaat om een verantwoorde afzet van mineralen en de milieubelasting. Het gaat om balans, een evenwicht tussen brengen en halen, tussen mineralen aanvoeren en mineralen in de vorm van oogst weer afvoeren. En dat kan prima in samenwerking met de buurman-akkerbouwer. In de AMvB moet deze grond op naam staan en dat geeft in de praktijk veel problemen."

Om hoeveel boeren gaat het die op die manier afspraken hebben?
„Het is een niet te onderschatten groep. Ik denk dat zeker 50 procent van de veehouders op die manier afspraken heeft. En nogmaals: milieukundig maakt het niets uit, er wordt op de kringloopmanier gewerkt. Dat de hectares voer bij een ander in de omgeving geteeld worden en dus bij een ander op de gecombineerde opgave staan, maakt voor het milieu niet uit. Want ook in de zogenaamde intensievere gebieden zie je dat het aantal hectares voedergewassen in balans is met het aantal dieren."

Wat doet de verplichtende grondgebondenheid met de grondprijs in het zuiden?
„De druk wordt groter in de intensievere gebieden, de prijzen stijgen. Het is lastig in te schatten hoe dat precies verloopt. Maar je kunt je ook afvragen of een veehouder de extra benodigde grond kan financieren. Iemand die de afgelopen jaren flink heeft geïnvesteerd in een nieuwe stal, heeft weinig extra financiële ruimte. Dat kan ook een groot probleem worden. Ook is nog veel grond in handen van gepensioneerde boeren die het rustig aan doen en grond hebben voor wat jongvee. Zij hebben maïsteelt en nog een paar hectare grond in bezit als pensioenvermogen en willen de grond op naam houden. Deze grond is er, maar voor ondernemende boeren die voor uitbreiding extra grond nodig hebben, telt deze grond dus niet mee. Het zou zeer wenselijk zijn als de staatssecretaris daar iets voor regelt, er zou een andere vorm van registreren van grond moeten komen."

Hoe zit het met de knelgevallen?
„Ook dit is een grote groep veehouders, verwacht ik. Een boer die bijvoorbeeld in 2012 heeft gebouwd, de stal niet vol heeft gezet en heeft gewacht tot het quotum verdween, heeft nu een probleem. Deze veehouder heeft al twee jaar verlies door onderbezetting in de stal ingecalculeerd, maar moet nu de grondmarkt op en de concurrentie aan met aardappeltelers of boomtelers. Dit is in sommige gevallen echt niet te doen. Een andere optie is met de bank gaan praten om aan te geven dat hij niet aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. Door deze invulling komen zeker veehouders knel te zitten."

Maar de knelgevallenregeling is er toch ook voor boeren die voor 7 november mestverwerking hebben geregeld?
„Klopt, op die datum werd bekend dat de extra fosfaatproductie aan banden werd gelegd. Boeren die al voor die tijd maatregelen hebben genomen op het gebied van mestverwerking en daarin geïnvesteerd hebben, mogen het mestoverschot voor de duur van de afgesloten overeenkomst gewoon laten verwerken. Alleen mijn inschatting is dat dit een beperkte groep is."

Is het haalbaar voor de melkveesector om onder het fosfaatplafond van 85 miljoen te blijven?
„Ja, bedrijven kunnen vaak nog veel beter scoren op fosfaatefficiëntie. De mogelijkheden zijn enorm, dus daar is nog veel winst te halen met de BEX, de Kringloopwijzer en door middel van het voer."

Wat verwacht u van de Melkveewet en de AMvB?
„Ik hoop dat we snel kunnen komen tot een verantwoorde praktische invulling. Wat me erg verbaast, is dat er veel negatieve publiciteit is over de afschaffing van de quotering. De Nederlandse melkveehouderij is een successtory van de bovenste plank en daar moeten we blij mee zijn. De babymelkpoeder is op de bon vanwege de kwaliteit die wij garanderen en die wereldwijd gevraagd wordt. We wisten dat na de afschaffing van het melkquotum de groei van de melkveehouderij moet plaatsvinden binnen de milieugebruiksruimte. Dat is een stevige opdracht die we serieus moeten nemen en moeten oppakken. Maar waar ik me nu zorgen over maak, zijn de gevolgen voor bedrijfsontwikkeling door deze wet. Ik denk dat in veel gevallen de ontwikkeling stagneert en onmogelijk maakt, omdat grond aankopen geen haalbare kaart is. Het komt aan op ondernemerschap van melkveehouders en een stukje schaalvergroting hoort daar zeker bij. Er moet bedrijfsontwikkeling mogelijk zijn om economisch te groeien en te kunnen overleven. En niet te vergeten: er zijn ook de komende jaren behoorlijk wat melkveehouders die gaan stoppen. Het moet mogelijk zijn dat de blijvers deze melk die wegvalt, kunnen gaan produceren." ■

Wat staat in de Algemene Maatregel van Bestuur?

De maatregel gaat in op 1 januari 2016 en neemt 2014 als referentie. Melkveehouders die vanaf 2016 meer fosfaat produceren dan in dat referentiejaar, moeten ten minste een deel afzetten op eigen grond. Hoe groot dat deel is, hangt af van de groei. De AMvB kent een staffel:

- < 20 kilo extra fosfaat per hectare: geen maatregelen;
- 20-50 kilo fosfaat groei per hectare: melkveehouder moet 25 procent daarvan op eigen grond afzetten;
- > 50 kilo fosfaat groei per hectare: melkveehouder moet 50 procent daarvan op eigen grond afzetten.

Volgens Dijksma kan door de staffel worden geborgd dat de ontwikkeling op alle melkveebedrijven gedeeltelijk grondgebonden is, maar ook dat intensieve bedrijven verhoudingsgewijs meer grond in gebruik moeten nemen bij een uitbreiding dan extensieve bedrijven.
De boete voor boeren die niet genoeg grond hebben om mest af te zetten, bedraagt 11 euro per kilo fosfaat.
Dijksma benadrukt dat de melkveewet met de AMvB tegelijkertijd de toepassing van weidegang bevordert. Ze wil het aandeel koeien dat in Nederland wordt geweid, verhogen naar 80 procent in 2020. In 2013 was dat volgens het CBS nog 70 procent.